„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку, а уторком на по табака.

ЦЕНА ЈЕ
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.

За Србију
на годину 32 дин., на по године 16 дин., на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

За ОГЛАСЕ плаћа се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова; за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући г. Бирлија у лебарској улици.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 23. У НОВОМ САДУ У УТОРАК 11. ФЕБРУАРА 1892. ГОДИНА XXVII.

ГЛАВНИ УРЕДНИК: СТЕВАН ЈОВИЋ. | ВЛАСНИК: СЛАВКО СВЕТ. МИЛЕТИЋ. | ОДГОВОРНИ УРЕДНИК: АНДРИЈА ПЛАВШИЋ.

ДА СЕ МИРИМО?

II.

И дође год. 1890. и с њом избори за наш народно-црквени сабор. Боже мили, шта ви све не радисте да створите слогу! Није било броја „Браника“ у којем нас не грдисте на најужаснији начин. Сетите се само оне ваше писаније, кад подвикнусте: да сваки свештеник, који ступи у радикалну странку, мора да обрије браду и скине мантију, јер да свештеницима нема места у тој странци!

Но, и ако сте се ви били коалирали са нотабилитетима и с владом, ипак нас не могосте истиснути из сабора и ако су наши редови били поремећени услед несреће, која нас је мало пре стигла са Јашом Томићем.

Није ли било разлога да вас мрзимо, да вам просто за увек окренемо леђа и да напнемо сву нашу снагу да вас уништимо? Но, ми нехтедосмо тако. Нама је био пречи општи народни интерес од нашег партијског интереса и ми загушисмо у срцу наше тегобе.

Кад вас нотабилитетлије онако мајсторски изиграше, остадосте на цедилу. Па ко вам је помогао да протурите на подпредседничку столицу вашега човека? Ми рекосмо онда: „нећемо Полита, нећемо Вучетића (а јасно је, зашто их нехтедосмо) па нећемо ни Максимовића ни Стојачковића — — а иначе бираћемо свакога, којега ви предложите.“ Ко је дакле хтео слогу и ко ју је де факто и одржао?

Па доцније, кад се радило о избору патријарха, не дођоше ли у ваш клуб изасланици нашега клуба, да вам кажу: „Бранковића нећемо, волели би Живковића. Но, ако га нећете, предложите ма којега епископа, осим Бранковића, и ми ћемо за њега гласати.“ **Ми смо вас најживље позивали да се сложимо — — али ви нехтедосте.** (А после Теофанове смрти како га узвисивасте, како јадиковасте за њим!!) А да сте ви онда хтели, не би данас на столици наших св. патријара седео човек, који најблаже речено, за свој рођени народ **нема срца.**

Зашто ви онда не хтедосте пристати уз нас, то данас виде и они који су слепи. Виде то за то, јер је јасно, како ви данас стојите са Георгијем Бранковићем.

Ко је дакле кварио слогу, ми или ви?

Јесмо ли ми онда сагрешили, кад видесмо коначно: ко сте и шта сте, што вам окренусмо леђа, па бранећи народ од вас, **његових крвних непријатеља**, устадосмо, да вас избацимо из свију саборских одбора, што нам је сретно и за руком пошло и ако нас је било само 11?!

*

Сабор је прошао; ви напијасте Георгију и завукосте му се под мантију. Ваш вођа Миша Полит остао је фишкал народних фондова — и ако има за то људи у саборској већини и међу присталицама исте — остао је веран слуга Георгија, као што је био и Германов. Или ћете ви можда хтети коме да замажете очи, да данашњи чланови саборског одбора нису савршене ништице? **Данас одлучује у погледу автономије српске цркве и школе само воља Георгија Бранковића и ништа и нико други!** Шта више и сами епископи су без сваке снаге и моћи, што доказује и последњи синод!

— — — — — — — — — — — — —

Сазваше епархијску скупштину у Нови Сад. Ми доказивасмо, да требају нови избори за ту скупштину, пошто је иста пре 5 година изабрана, никада се није састала и никако се не може доказати, да су они, који су у скупштину позвани, заиста чланови исте, па на послетку, да су се у ових 5 година прилике знатно променуле и да сви дотични не уживају више поверење народно.

Ви се томе смејасте и починисте заједно са вашим покровитељем Георгијем нечувено насиље. Ви верификоваste тобожње чланове скупштине а да **нису могли да покажу мандата**; просте позивнице епар. адм. одбора **прогласисте за мандат!** Па још нисте дали ни да се попуне она места, која су смрћу испражњена!

И та, „јединствена“ скупштина, бирала је Илију Вучетића за подпредседника, па он је имао образа, да рече: **како он тај избор не сматра као личну почаст, него као одобрење начела** (??!!), **која он од толико година овамо заступа!!!**

Па тога истог Илију Вучетића изабрасте и у консисторију и у епархијски адм. одбор, где он, као бајаги, заступа **новосадску општину, која га је избацила и из своје црквено-школске скупштине!**

Зар се тако поступа са **народом српским** (о нама, вођама, нема ту говора) с којим се ви хоћете да **помирите?** Зашто недозволисте нове изборе? За то не, јер сте се **бојали народа** и знали сте, да би вашој „слави“ — одзвонило!

Па ви још имате образа да уцкате омладину против радикала и да ју мамите у ваше коло! А коју омладину ви то мислите? По свој прилици свеучилиштну? Па да и успијете с тим вашим сиренским гласовима, шта онда? — — Казаћемо вам шта. Омладина, која би устала против свога народа, била би мртва, као што сте данас мртви и ви! Осим свеучилиштне омладине, има омладина трговачка, занатлијска и ратарска — а то је маса, у којој вам је за увек одзвонило. Но, и свеучилиштна омладина, која није од својих најмлађих дана отрована вашим дахом — никад се неће наћи у вашем колу!

*

Далеко би нас одвело кад би стали да ређамо све грехе које починисте, устајући против рођеног вашег народа. Доста је и ово што рекосмо, а то су све историјска **факта.** Строго смо се чували и увек се чувамо да се у борби с вама држимо строго **истине,** дочим се ви с нама борите — гнусном **лажју!**

Ви нас називате „политичким пустоловима“ — а зашто молимо? Зар за то, што је нас народ изабрао за посланике своје и према томе и за своје вође и **против воље владине и многих попова и калуђера, који записаше своју душу врагу?** А ко је вас изабрао? Проста превара у Хрватској и Славонији а овде? Владина сила и помоћ појединих Еремића и Бранковића!

Зар су пустолови они, који до уважења у народу долазе својим **поштеним** радом, па их онда народ уз жртве и пуним одушевљењем **изабире и поставља** на њихова места, или сте пустолови ви, које вас је народ по небројено пута осудио и довикнуо вам: „уклоните се, невредници!“ — а ви му се **силом намећете?!** Нека буду слободни избори, па ево наша глава, ако и један од вас буде изабран!

Завршићемо — сутра.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА.

Дописнику „П. Доба“ из Бјелине.

„О чудњаче тко си, да си, нек си,
Клони ме се а не ничтожи ме!“

С. Милутиновић, С.

Награђени дописник „Н. Д.“ — разумије се од владе — окомио се на мој допис који је прошле год. у „Застави“ изишао. Да ме је дописник „Н. Д.“ из свог сопственог убјеђења напао, ја бих сједио с миром, јер не могу ја неком силом у главу памети дати, али дописник „Н. Д.“ је овијем извршио само налог својије шефова за масну награду. А какви су ти његови шефови, то нам је познато. Извртање праве истине, то им је занат.

Народна жеља није да се Дионисије збаци т. ј. народ то сада није желео. Кад су пре неколико година свештеници из Бјелинског котара поднијели тужбу тој вашој хваљеној влади проти Дионисија, влада их је укорила. За што? Што се онда још мислило, да ће Дионисије потпомагати владу у њеним штетним по наш народ и цркву намјерама. Ну преварише се баш код црквених књига. Том приликом хтједе влада да обиђе патријаршију, врховну управу наше цркве и тако мало по мало, опростила би се наша црква уплива Цариградског а потпала би под управу људи или владе, која не припада нашој вјери. А може ли поштен Србин „вјере православне“ то допустити? не може! То могу само људи продани, као што је и дописник „Н. Доба“. Дионисије је то увидио, увидио је намјеру владе па је мушки одбио то штампање црквених књига. Ви се хвалите да је и Дионисије пристао на то штампање, па што оригинал записника конзист. сједнице не изнесете на јавност?! Ви сте и ваши шефови паметни, па зборите, да је записник погрешном експедицијом изгубљен! Знамо вас! А можете ли рећи, да влада није тражила захвалу од народа због збацивања Дионисија? Па шта је народ учинио? Није се одазвао жељи владиној.

Што се тиче Магарашевића, не дај нам га Боже. Прије да нам дође Мандић, јер и ако нам и он својом прошлошћу не јамчи да ће бити „народни“ владика, ипак је човјек разборитији те се можда неби слијепо одазивао налозима владе — што смо убеђени да би Магарашевић чинио.

Дописник „Н. Д.“ чуди се како смијем рад једнога министра Калаја критиковати, а ја питам, како дописник смије рад једног митрополита критиковати, кад је митрополит оно у црквеној управи, што Калај у државној.

И још би безброј примјера могао навађати, али није нужно, зна све то и бјелински дописник „Н. Д.“ Ја му довикујем ријечима бесмртног сина наших земаља:

„О чудњаче тко си, да си, нек си
Клони ме се а не ничтожи ме!“

Бјелина, 2. фебр. 1892 год.

Онај исти **др. J.**

Поглед по свету.

— Из Београда стижу вести, да је скупштинска дебата о прогонству краљице Наталије имала и ту последицу, да се први регент г. Јован Ристић сасвим раскрстио са својим бившим једномишљеницима — либералима. Г. Ристић је огорчен због глупог и пркосљивог поступања либерала у овоме питању, па неће више да зна за клику којој је, њевин интерес пречи од интереса отаџбине. Па да; државник, какав је Ристић, понизио би се само, кад би водио рачуна о врло ситним људима, какви су данашњи преставници некад снажне и — мора се признати — за Србију некад заслужне странке. Данашњи либерали су прости букачи, па немају ни најмање појма о дужностима, што их треба да има свака странка према својој отаџбини а нарочито у Србији, која се данас налази пред великим догађајима, који ће за сва времена да одлуче судбином њеном.

У тако важним тренутцима, требало би да се сви синови отаџбине нађу на висини свога задатка, т. ј. да се окану свих зађевица, које би могле да сметају припремама, да се осигура изведење узвишеног задатка Србије — а либерали, ти јадни Срби, воде три дана дебату да задовоље својој задњој сујети, и сујети једне пркосљиве жене, коју је први српски државник онако жигосао у своме познатом писму, а заиста не без невоље и потребе, јер ју он врло добро познаје, па га је сама она својим понашањем довела дотле, да је морао о њој и јавно казати истину.

Г. Ристић је до сада сакривао своје праведно нерасположење према својим бившим једномишљеницима — јер се надао, да ће они ипак доћи к памети; но сад је изгубио сваку наду, па их се и јавно одриче. Прилика му се за то пружила ових дана, кад је у својој новој кући приредио ручак, те је на исти позвао регента Белимарковића, руског посланика Персијанија, па све радикалне министре и државне достојанственике са њиховим госпођама, а либерала није позвао ни једнога.

Ми се томе у интересу Србије можемо само радовати, да је г. Ристић коначно увидео, да је данас у Србији једина озбиљна странка, народна радикална странка, па да је сад потпуно осведочен, да се узвишени задатци Србије могу извршити само помоћу те странке, у чијим је редовима цео народ српски — изузев неколике букаче, који имају срца само за себе.

— Даље добисмо из Београда вест, да је легациони секретар немачког посланства г. барон Клајнерт предао министру спољних послова рекламационо ноту, у погледу изгона дописника „Voss. Zeit.“ На опширно разјашњење, које му је у том погледу дао г. министар, одговорио је барон Клајнерт, да ће добивено разјашњење саопштити немачком посланству, па да сматра ствар свршеном до доласка новог посланика.

ПРЕДЛОГ

за уредбу о умировљењу стално намештених чиновника код народно-црквених митрополитских и епархијских власти, професора српске православне богословије, српских православних гимназија у Срем. Карловцима и у Новом Саду, професора српских вероисповедних учитељских школа и учитеља и учитељица српских вероисповедних виших девојачких школа и о мировинском фонду за те чиновнике и особе учитељског звања.

(Наставак.)

§. 17. Удовице губе то право:

а.) ако је удовица са свог неморалног владања недостојна потпоре;

б.) ако удовица није живила са својим мужем у оно доба, кад јој је муж умро, па не може доказати, да то није с њене кривице било;

в.) ако се удала за мужа преко 60 година, па није с њиме живила после венчања најмање пет година;

г.) ако је удовица још за живота мужевљева због каквог злочина или преступа, или због неморала стојала под истрагом, а није за невину проглашена.

§. 18. Мировина удовица састоји се из половине мировине, која би мужу припадала, или коју је он у истину уживао, али не може од 600 форината већа бити.

§. 19. Удовица добија једаред за свагда отправнину од једне четвртине последњих урачунивих берива мужевљевих, ако јој муж није навршио 10 година службе, или ако се удала за мужа од 60 и више година.

Она супруга, која се удала за мужа активно служећега, а старијега од 60 година, има право на трајну обскрбу само онда, ако њезин супруг након склопљена брака барем још три године служи, или ако се у браку деца роде или се с тим браком деца позаконе.

У овом случају имаду у браку рођена или истим позакоњена деца такођер по овој уредби право на обскрбу.

§. 20. Удовице, које уживају мировину, дужне су том мировином издржавати и своју децу и затечену пасторчад, и то мушку децу до навршене 18. године, а женску до навршене 24. године, у колико та деца не би и пре реченог доба получила другу коју обскрбу.

§. 21. На издржавање може претпостављена власт онога завода, у ком је удовичин муж служио, одузети од удовице до половине њене мировине па дати деци, односно њиховом тутору, кад се осведочи, да мати своју децу пренебрегава.

§. 22. Удовица, која има права на мировину, може у место исте добити једаред за свагда отправнину у износу њене двогодишње мировине, али

мора сведоџбом у јавној служби намештеног лечника потврдити, да је потпуно здрава.

Ово право имају једино удовице без деце, ако нису у другом стању; на против оне удовице, које имају малолетну неснабдевену децу, могу у место мировине молити отправнину, ако за то имају дозволу надлежне надтуторске власти. Мировина, која је једанпут откупљена не може се више дозволити, па ни уз повратак примљене отправнине.

Мировина оне удовице, која се опет уда, обуставља се додуше, али удовица има право или тражити за своју мировину у смислу горе речене установе отправнину, или мировину си придржати за случај свога изновичнога обудовљења.

За избор између отправнине или придржаја мировине дозвољава се удовици од дана њезине удадбе рачунајући једногодишњи рок, по измаку којега не може се више узети отправнина, него јој остаје придржана мировина за случај, да може други пут обудовити.

Удова, која је избор једанпут учинила, не може од истога одустати.

Ако она удовица, која си мировину придржала, остане и после свог другог супруга удовицом добија своју мировину почињући од дана смрти свог другог супруга, ако прописани увети за исту још увек постоје.

§. 23. Ако удовица у оно доба, кад јој је муж умро, има најмање двоје деце, испод узраста прописанога овом уредбом, добија за свако дете васпитну припомоћ.

§. 24. Васпитну припомоћ добија удовица за свако дете испод узраста означеног у §. 20. и у том случају, ако се треће дете при смрти мужевљевој још није родило, али за посмрче од дана, кад се родило.

§. 25 Удовице добијају у име васпитне припомоћи за свако дете, које има и док има право на васпитну припомоћ, годишње $^1/_6$ своје мировине, и та се месечно унапред исплаћује.

(Свршиће се.)

ДОПИСИ.

Барања, 18. јануара. У једном од прошлих бројева јављено је цењеној „Застави“ да ће 14. јануара бити избор проте у Муачу. Пошто се то преиначило, а нико није вам јавио, ево ћу да ја то учиним — са још неким додатцима — да је избор одложен „до даљег расположења конзисторије“, због избора посланика за држ. сабор, који се тај дан обавио.

Ја не знам што смо ми Барањци Богу згрешили, те, ево већ се наврши 19 година, не можемо да добијемо проте, него нам, на жалост и штету, већ толико времена администрира владичин рођак Андрић, којега у Муачу већ и дјеца измијавају са његове простоте. Запитајте само кога Муачанина о њему, па ћете чути: јесам ли истину рекао. Али шта се њега то тиче, само кад он може плату од две парохије вући, за даље не мари. Је ли тако, оче прото? А где је дужност? Да ли се савјесно обавља? Обавља се: код муачке учитељке; ал' ће треба тамо не. А то је наше велико зло. У општинама највећи неред, а у школама још већи, влада. Учитеља свршенијех слабо и има, они су т. ј. већином сви старог шлога. А нашим поповима баш и не годе врло ови млади учитељи, што не ће онако да играју, како им попа свира. А најбоље се то може закључити код г. адм. проте. Ено, Суљош је од најбољих штација учитељских овђе, па, ено им учитељ пређе „ципелар“ био. Е, ал': „куд прото оком, тамо он скоком“, а то се г. проти врло допада, па шта ћеш! А може му и бити, кад сви ћуте, па трпе. Па и свештеници наши а и учитељи не подижу свога гласа, против таког начина поступања. Ваљда и њима годи овако стање? А нарочито свештеници, који су великом већином, као и сам прото. Овако имају мирније стадо, па га могу рахатније отрћи. Гадно је то, врло гадно. Част и поштење онима, који тога не чине!

„Свака сила за времена, а невоља редом иде“ вели наша пословица. Па како се само не сјете и многи, којих се тиче, ове значајне пословице? Зашто да, тај хваљени, народни владика не начини мало реда код нас. Или је, ваљда, већ старост преотела мах, те ни зашто не мари? А да ће су онда друге наше црквено-школске власти? Зар и оне „мртвијем сном спавају? Та ми смо овде на „мртвој стражи“ Српства и православне вјере, па нам треба многе и многе навале са стране одбијати. Истина, ми, овдашњи Срби, очувасмо још до данас православну вјеру и лијепе нам обичаје боље но иђе; али тек, риједак је тај човјек, који је свјестан своје народности и вјере, у којој би то мјери потребовало даје. А то стоји до свештенства и учитељства. Па кад већ они први не ће, то. Вас, наставници дечији, који нашијем малишама очи духовне отварате, овим опомињем: дижите свој глас, и борите се свом снагом у корист наше народне школе, јер у њој лежи спас од пропасти свакоме народу. На посао, дакле; јер тиме ћете показати очигледно, да сте прави народни учитељи.

Оволико имадох за сад рећи: а устребали, ако ми сл. уредн. цењене „Заставе“ дозволи, јавићу се и опет.

Србин-Барањац.

Вести из народа.

Из Малога Бечкерека пишу нам 2. фебруара: „Овдашња малена српска певачка дружина, приредила је на св. Три Јерарха беседу с игранком. Програм беседе испао је сјајно, на опште задовољство. Особито је лепо певала певачка дружина, па и ако су почетници, видело се, да су кадри, где је слоге и љубави, постигнути своју племениту циљ. Играње је трајало до зоре; а као што се до сада, тако и овом приликом одазвао се многобројно овдашњи наш народ, тако, да је гостионица г. Хелберга била дупком пуна одабране публике. — Свако је са собом пријатну успомену однео са ове беседе у нади, да ће српска певачка дружина и у будуће хтети и умети на корист свога фонда, а и овдашњег српског живота да дела, да у народу буди српски дух, који је поплавом Романштине доста ослабио! Само напред, и слава вам млади наши певачи, а нарочито г. Ђорђи Теодору, трговцу, као прегаоцу у свему, што је српско!“

— **Из Сакуле** пишу нам на Сретеније: „Г. Ника Ердељан, потпомогнут са више чланова поднео је славној скупштини молбу, да би се у обзир узело, да ће се за најкраће време састати наш нар. црквени сабор, који ће решавати и о т. зв. јединственом статуту, те молио скупштину, да једногласно усвоји, да преко свога заступника на истоме сабору протестује. На ово је г. перовођа, вечити и јединствени читалац „Сиона“ и „Браника“, просуо неколико примедаба, претећи, да ће се догодити то и ово, ако се протестује; али устаде г. Лаза Краљев и образложи лепо скупштини, како је овај т. з. јединствени статут нашему народу смртоносан. Милина је било видети нашег старину Новака г. Васу Буковачу, који се је раме уз раме борио за наша права у друштву оних, који су већ помрли, као Мите Димитријевића, Стеве Купусаревића, М. Поповића и т. д., а он данас остаде са млађима, који сви на њега очи упиру, шта ће он рећи, те и народ имајући у њему поверења, послуша га и предложи скупштини протест против т. з. јединственог статути, што се једногласно прими. Живио Грк Вајо! Дао би Бог, да се у свакој општини нађе по који оваки од народне српске гарде, који ће са поверењем народу казати, куда и шта треба радити, а надамо се, да ће наш старина и у будуће стати на бранику народних права, те дати примера омладини, како се треба борити. После још неких решених ствари скупштина се разиђе у најбољем реду, с уверењем, да је своју дужност учинила. Хвала вам, браћо. Живили!

Посматрач.“

Вести из места и са стране.

Рушење патријарашке резиденције у Карловци. До који дан порушиће се стара патр. зграда у Карловци, да се на место ње а на истоме земљишту гради нова, само се још чека да се припеми привремени стан за патријарха.

Лек против мигрене. Мигрена је врло несносна боља. Уз жестоку главобољу спопада и вртоглавица те играју пред очима светле искре итд. Против те болести употребљују се разни лекови. Многи пију ладну воду, други поједу малу кашику соли итд а сада је др. Хенрик Вајс у Бечу пронашао врло једноставан и сигуран лек Он је осведочио се, да кад се, само кроз кратко време чврсто притисне рука на место испод којега се налази стомак (желудац) или тачније речено: на место између доњег дела прсне кости и пупка па према хрптењачи, чиме се стисне трбушна жила куцавица, да најжешћа мигрена одмах престане а уједно и главобоља и оно играње пред очима. О ваљаности овога начина лечења уверио се он код свих 23 женскиња, које је он лечио. Већина лечених није мигрену доцније никад више добила а некима болесницима повратила се болест, али у врло благој мери, па су и оне биле лекару врло захвалне, што им је тако брзо помогао.

Помен јунацима. Њ. Вис. кнез Црногорски наредио је, да се ископају кости оних јунака, који су 28. јуна г. 1878. пали на бојишту на Загоричу, борећи се против турака, те пренесу и покопају пред подгоричком црквом. Кости су смештене у један сандук и пренешене у Подгорицу. По служби и опелу у цркви сам кнез Никола са кнезом-наследником Данилом и осталим главарима прихватио је саднук и понео га у гроб. Ту је јуначки кнез од милоште бацио у гроб свој свилени шал и народу рекао: „Осветили су њих браћа и јунаци Црногорци“. Кнез је одредио да се јунацима подигне споменик и саставио ову намену:

С поштовањем приступите
Гробу овом, мученика,
У ком леже четрдесет
Љуботињских убојника.
На праг саме Подгорице
Славно они умриješe,
Тек да дивној Зети ланце
Од Косова раздриješe.

Новије вести.

Београд. У скупштинској седници од суботе прочитао је известилац финанц. одбора исправљени буџет, који показује 60,135.839 динара примања и 59,952.933 дин. издавања. Либерална опозиција, као обично, силом је хтела нешто да докаже а ни сама није знала шта. Министар-председник Пашић констатовао је, да је радикална влада нашла дефицит од 8—10 милиона, па је тај дефицит године 1890. снизила на 3—4 милиона а год. 1891. на два милиона. Год. 1892. неће бити дефицита, ако неби наступиле изванредне прилике. На даље констатовао је, да је радикална влада повисила државне приходе за пуних седамнаест милиона. Коначно приговорио је Авакумовићу, да јо његов недавни говор проузрочио у иноземству то, да су пали курсеви српских државних папира. (Заиста врло значајан доказ родољубља либералне клике. Уредн. „Заст.“) Скупштина одобрила је закон о буџету, па је вотирала закон о организацији вароши Ниша и у другом читању закон о унапређењу сточарства. — „Српске новине“ јављају, да је краљ Александар поклонио 6000 динара за оне руске поданике, који страдају од неродице. — „Одјек“ потврђује, да је генерал Грујић, српски посланик у Цариграду, предузео код Порте кораке у корист Срба у Ст. Србији и Македонији. „Одјек“ се нада, да не ће васеленски патријарх, као наследник срп. пећскога патријарха, заборавити на своју дужност према српском народу.

Милан. У суботу изгорела су сва спремишта за робу на овдашњој железничкој станици. Узрок пожару није познат.

Париз. Уверавају, да ће се министарство саставити овако: Рибо, председник и министар спољашњих послова; Фресине, ратни министар; Рувије, министар финанција; Рош, министар трговине; Давал, министар привреде; Буржоа, министар унутрашњих послова, ако то не остане Констан, иначе постао би Буржоа министар просвете. За министре правде, мрнарице и јавних радња имали би доћи: Казимир-Перије, Кавењак и Бирдо.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ“.

Будимпешта. 10. фебруара. Престони говор, којим је Њег. Величанство отворило државни сабор, спомиње радо двадесетпетгодишњицу уређења односа са Аустријом, радосно гледа на велики напредак, који је постигнут у томе времену, па пуним поверењем гледа у будућност, надајући се, да ће се на досадањој основи земља и даље мирно и постепено развијати. Повољнији финансијски положај омогућује, да ће се поклонити већа пажња неговању разних потреба државнога живота. Од много година овамо сноси Угарска и монархија неповољности неуређене валуте, но садања ојачала финанцијска свага државе дозвољава, при повољним приликама опште новчане пијаце, уређење валуте. Влада ће се старати, да правободно поднесе потребите законске предлоге. У погледу реформе порезних закона имаће се на уму то, да опорезивање буде праведно а руковање чим једноставније, да садањи приходи од пореза остану исти, без да се повећају јавни терети. Нова организација јавне управе биће најважнији задатак владин, па ће она поднети на то смерајуће законске предлоге, а исто у погледу уређења правних односа чиновника, па и у погледу уређења права удруживања и сакупљања. Законски предлог у погледу суђења у пословима избора посланика биће из нова поднесен. Особиту пажњу требаће поклонити законским предлозима о поспешнијем развитку правнога реда. Недостаци имаће се уклонити и имаће се извести систематско кодифицирање казњеног и грађанског парничног реда и грађ. права. У погледу црквених послова нада се и очекује, да ће црква и држава свој узвишени позив имати пред очима уз очување међусобних интереса и правнога делокруга у оном традиционом споразуму, који од столећа овамо постоји на корист земље. Даље наговештава престони говор, законске предлоге о унапређењу јавне просвете, даље у погледу унапређења саобраштајних средстава, промета и привреде. Коначно спомиње да ће се особита пажња поклонити одржању непромењених пријатељских односа са страним државама. Закључује, да ће бити задатак держав. сабора, да целу снагу народа употреби ојачању државне снаге, па ће употребити садање мирне прилике и уређене финанцијске односе, да подигне материјалну снагу народа и да развије и консолидује држ. прилике тако, да она буде способна, да прокоси незгодама и најтежих времена. Престони говор, често је био прекидан одушевљеним узвицима: „Éljen!“

Дописница уредништва.

Н. у Б. П. Збор треба пријавити солгабировату. Оне бројеве „Заставе,“ где је био штампан т. з. „јединствени статут,“ не можемо вам послати, пошто немамо ни једнога. Тај статут је отштампан у засебном издању саборског одбора, но то су добили само народни посланици и редакције листова а ови то за себе требају. У бр. 150. и 154. „Заставе“ од године 1891. у кратко су изнешене главне црте из тога статута. Можда је ко тамо сачувао те бројеве? Ми са свим одобравамо ваше мишљење, да би и честит ратар могао бити председник општине. А зашто и не би?

ПРИПОСЛАНО.*)

Отворено писмо

господину Мити Мандићу,

общинском бележнику

у Вилову.

Г. бележниче! 2. фебруара о. г. ви дођосте у нашу општину, и после дужег шурованја са вашим ујаком, злогласним бележником С. Трифуновићем, дођосте с њим у биртију код г. Р. Марковића, а тамо сте нашли пијаног кнеза Т. Бугарског и познатог разбојника, општинског благајника Т. Николетића.

Ви им рекосте, драги кнеже и благајниче: сад се добро опите, па када се опијете, узмите собом још једну буклију вина, узмите батине, па певајући идите кући код Раде Петковог и туците га све дотле, док вам не каже, ко је писао допис, који је „Застава“ у 17. броју донела, па онда им још и то рекосте: „Ја долазим код вас кроз осам дана, па ако ви тај налог не будете извршили, ја ћу вама свима пљунути у очи.“

Г. бележниче, кад питате, да вам кажем, да сам ја, Рада Петков, дописник цењене „Заставе“, дичног „Бачванина“, и „Zombor és Vidéke“, и баш сам ја ону горку и непобитну истину мојом руком написао и на јавност изнео, јер јавност је најрадикалнији лек сваком пороку и злочинству.

Па зато даклем, што сам се усудио слободоумно мислити и своју слободну вољу, као човек и грађанин своје општине на најпоштенији начин вршити, које земаљски закони сваком грађанину дозвољавају, даклем зато треба да ме туку и убијају.

Јадни и жалосни бележниче, зар да ви као бележник такове зле савете дајете и злонамерно наговарате на велико злочинство и онако већ покварене и деморалисане људе?

Даклем за то, што сам најенергичније устао у обрану законом заајемчених народних права и желим, да се закон о уређењу општина поштује, да му се наредбе строго извршују, да се народу да што је народно, зато ме треба туђи?

Јадни бележниче, зар вам је то позив? Данас постоји закон, да људи не смеду ни своју стоку туђи ни мучити — а ви, ви сте, на жалост и срамоту, жедни и крви човечије. Зар сте заборавили, да данас живимо у 19. веку, у веку просвете и цивилизације, зар ви још сневате о шпанској инквизицији? Престало је богу хвала оно зверско мучење и већ одавно се преживео црни век, кад су батине владале.

Стидите се, за ваше бездушне речи и срамна дела; та ово је, наопако, већ трећа година, како ви жарите по нашој општини. Засукали сте се, па сте се упели из петиних жила, да оперете прљаву канцеларију вашег ујака. Стидите се, што имате такова ујака, варалицу и фалсификатора, који је нашу сироту општину јавно крао и себи за свој пашалук потчинио. Ви треба најпре да почистите у вашој општини ваше ђубре, а што се тиче наше општине, ја вас тврдо уверавам, да не само да ви нећете опрати прљави карактер вашег ујака, него њега не може опрати ни Дунав ни Сава.

За сада оволико, а други пут изнећу вам на јавност сва ваша недела, која сте у нашој општини као привремени бележник починили,

До виђења пред кр. сресским судом.

У Гардиновци 3. февр. 1892

Рада Петков,
истинковић, дописник „Заставе“.

*) За ствари под овом рубриком не одговара уредништво „Заставе“ ни у ком погледу.

ОГЛАСИ.

ОБЈАВА.

Од стране изабраног одбора за комасацију, ставља се до знања, да је у Госпођинци комасација земље, у износу до 8000 катастрални ланаца наређена, па услед тога позивају се сви стручњаци који желе исти рад получити, да своје молбенице, у којима се има досадањи рад доказати, са понудом цене подписаном одбору до 28. фебр. о. г. по римском календару, поднесу.

У Госпођинци, 20. (8.) фебруара 1892.

64 1—2 **Одбор.**

АМЕРИКАНСКЕ ЛОЗЕ

Riparia portalis

49 може се добити код 3—3

ВЛАСТЕЛИНСТВА У КАМЕНИЦИ

по 12 ф. 1000 ком.

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду!